

Affiduè vigili ^{serv} ~~tenet~~ sua robora cura. ^L
 Fecerat in muro plures testudo fenestras,
 Cujus Oriciadæ formam construxerat astus.
 Jam quoque casuram credebant agmina turrim.
 Cum cessare jubent patres testudinis ictus,
 Electi donec juvenes missantur in illam,
 Qui captam teneant summis cum viribus urbem.
 Sancte tuum festum Victor laudabile multum
 Fortè celebrabat mundus, Pises super astra
 Quando levata fuit martyr, virgoque decora;
 Luce sub hac cursus medios jam Phœbus agebat,
 Æstus erat grandis, tecum rogitalle putatur
 Cœlica turba Deum, Pisanus Præful, & omnis
 Firmiter orabat Sancto cum Præfule Clerus,
 Quatenus ipse suis pugnantibus auxilietur.
 Divinis ^{auror} ~~tantos~~ audisse rogatus
 Creditur, & fufas lacrymas monuisse Tonantem.
 Deviat esse Dei quiquis tales negat actus,
 Et pro posse suo non laudat cunctipotentem.
 Extemplo mediis dum carperet æthera Titan
 Mota fuit turris graviter, ceciditque patenter.
 Intremuit locus, & pulvis vicina replevit.
 Inconsumpta jacent mensis convivia: tentant,
 Propterea introitum Latius seu Gallicus hospes:
 Ugo qui Pisis comitum vice præditus extat,
 Et Dodo Teperti clarus per prælia natus
 Ac Cunithoniades animis decoratus, & actis,
 Et Catalanensis quidam bene promptus in armis
 A portu pariter per portas ingredientibus
 Invadunt Ebusum, sternunt, feriuntque feroces
 Viribus, & perimunt lætis successibus hostes.
 Qualiter armentum tygres per rura sequuntur,
 Quando potenter eas jejunia longa coercent;
 Haud secus heroum gladiis Pagana fugantur
 Agmina: tunc reliquis succurrunt undiq; turme
 Nulli parcentes, sexus jugulantur, & ætas.
 Hinc aditum quendam retinebant Hmahelitæ;
 Maurus ibi pugnabat atrox metuendus in armis,
 Et ferus accessum cunctis prohibere putabat.
 Erigit Ildeprandus in hunc Enfraxius ensen
 Cadentem mirum mirando recidit in ictu.
 Qui per rupturas intrarunt denique muri
 Barbara concidunt fugientum corpora ferro.
 Tunc percussa cadit gladiis Ebusina juvenus:
 Hic caput, atque manus, illic sunt crura pedesq;
 Quæq; pedes facies hominum projecta jacebat
 Eruta corporibus, morientum milia calcant
 Belligeri cunei, sed qui de cæde supersunt
 Ascendunt medios inter duo robora muros.
 Altera turba ruens fugit ad sublimia saxa,
 Quæ suprafati spectantia diximus æquor.
 Inde ruunt partim, partim truncantur, & illinc
 Rupibus è summis falsas jaciuntur in undas.
 Hic malus est saltus, quem Mauri tunc didicere.
 Qui non fugerunt, saxosis ictibus & non
 Continuere manus, de muris præcipitati
 Undique confracti media jacuere platea.
 Declinat medios dum Titan in æquore cursus,
 Pugnantisque viros & fervidus æstus agebat,
 Urbs ubi prima fuit divino victa vigore.
 Altera victores veniunt ad mœnia, portas,
 Et superos aditus perfringere Marte laborant.
 Multifoni resonant variis rambonibus usus;
 Saxa volant, missæque pluunt utrimque sagittæ.
 Hortantur procures pugnant fortiter alas.
 Utraq; turba fremit, penetrant ad sidera voces.
 Ascendunt geminas dum pugnant agmina turres,
 Et superare putant reliquam velocius urbem,
 Accurrens Ebusina cohors violentius hostem
 Impetit, & saxis, telis, fudibusque repellit,
 Perque coherentes cogit descendere scalas.
 Postquam bella viris in nullo comoda præstant,
 Mox sua castra movent, & barbara tecta sub-
 intrant.

Tom. VI.

A Sed, defunctorum ne corrumpantur odore,
 Traditur extinctus flammis crepitantibus hostis.
 Postera lux oritur, consurgentesque catervæ
 Tendunt in reliquam studiis ardentibus urbem.
 Nocte dieque suas exercent fortiter artes.
 Lux octava redit, turres feriendo reclinat
 Machina, testudo perfringit sedula muros.
 Cum nox transierat vicinæ proxima luci
 Auroræ patuere fores, Phœbusque redibat;
 Protinus ascendunt super altas agmina turres.
 Barbara turba pavet, celsasq; recurrit ad arces.
 Alphæus populus defuncta cadavera calcans
 Hostiles cuneos gladio prosternit, & hasta:
 Dumque satis properant super ardua ducere
 castrum
 B Mœnia, Dominici solers quod cura paravit,
 Telorum nimbi summa missantur ab arce,
 Sarnicolasque super volitant ingentia saxa.
 Sed Christi pietas, divinaque gratia quantum
 In se sperantes semper sustentat, & auget,
 Humanæ nequeant ad plenum dicere lingue.
 Nam Christi facto, qui noscitur omnia posse,
 Victoris festo, qui primam vicerat urbem,
 Hujus in octava meruit superare secundam
 Pisanus populus semper confusus in ipso.
 Victores tandem captos retinere laborant,
 Et fervare locum; patres deducere castra
 Circumquaque jubent: parent, & obfidionem
 Mœnibus inclusis omnes viciniis addunt.
 Nulla quies cuiquam tenebris vel luce dabatur;
 Turres tormentis altas, murosque petebant,
 Quæque graves longè dimittit machina moles,
 Mœnia celsa petens, portabat ad usque fenestras
 Cautes, internas sternendo sæpius ædes;
 Vicinusque malus cui non erat agmine compar
 Sublimem tractus crebrò fervebat in aulam,
 Nunc ultra turres lapides portabat, & infra,
 Et de sacrilegis faciebat sæpe ruinam.
 Talibus & reliquis populus Pisanus agebat
 Artibus, & duos temptabat vincere casus;
 Tum Guido Rubeus, simul & Catalanicus heros
 Incassum missas non direxere sagittas.
 E contra Mauri bellantia sæpe petebant
 Agmina, non parili facientes prælia dextra.
 Sævus Abulmunus super ardua mœnia demum
 Assistens, fractam defixo lumine turrim
 Spectabat tristis: casu sinuaverat arcum
 Villano genitus, qui missens spicula contra
 Spectantem medio defixit gutture Maurum.
 Juravitque pridem per jura Machamatis ille
 Incolumem cuiquam se nunquam reddere terrâ.
 Tunc sibi subjecti suaserunt talia cives:
 De juramento nulla ratione teneri,
 De nuper facto fusi docuere cruores;
 Sanus enim non est, cui figunt spicula guttur.
 Ergo tui compos citius fac deditionem,
 Et te nobiscum pariter de funere ferva.
 Motus erat Princeps dictis, precibusq; suorum.
 Missitur Alphæis ducibus qui nuntiet ista.
 Forma placet pacti Pisanis, protinus illi
 Nil dubitando viri sinè conditione dederunt
 Omnia, se pariter, mortis terrore remoto.
 Tunc pie Laurenti, mundus tua festa colebat.
 Te venerande Deum placido movisse rogatu,
 Autumat Ecclesie populus, creduntque fideles.
 Cum vexilla super posuerunt agmina turres,
 Ter Domino laudes totum cantaverat agmen,
 Cornicinumque dabant voces lituique tubæque,
 Tinnitusque pios resonantia signa tulerunt.
 Conscendunt procures summas properantiis
 arces.
 At cômune jubent spolium properanter in unum
 Accumulare locum; turres, & mœnia cuncta
 Certatim sternunt avidi turesque coquant.

K 2

Tran-